

İstanbul Şehir Tiyatrosunda

FAZİLET ECZANESİ

Nisan ayı başlarında Şehir tiyatroları temsillerini gösteren ilânlar arasında "Fazilet Eczanesi" isimli bir piyesin gösterilmeğe başlandığını kumuş, biraz merak ve biraz da endişe ile hemen seyrine koşmuştum.

Henüzbaşlangıçta olmasına rağmen, rol alan bütün sanatkârlar cidden muvaffak olmuşlar ve piyesi kusursuz denecek bir mükemmeliyette emsil etmişlerdi. Eserin sahneye konusu ayrı bir hususiyet taşıyordu. Sayısı hayli kabarık, çeşitli karakterlerin bir araya toplanmış olması ve nepsinin ayrı ayrı ve mükemmelen yaşatılması muvaffakiyetin sırrını eşkil ediyordu. Eserin üç perdesinde de sahne, Boğaz içinde bir rihtim kenarındaki eski tip bir eczaneyi göstermekte idi.

Eserin umumî havası, üzerimde o kadar müsbet bir tesir bıraktı ki ebrik etmek ve tanışmak için, hiç tanımadığım kıymetli yazarına aşağıda muhtelif paragraflarını okuyacağımız mektubu yazmaktan kendimi alamadım. Bu satırlarla eser hakkında bir fikir verebileceğimi zannediyorum:

Sayın Haldun Taner,

"Fazilet Eczanesi" isimli piyesinizin ilânını gazetelerde görür görmez büyük bir merak ve tehalükle seyrine koştum. Endişeli idim. Piyes komedi bölümünde temel ediliyordu. Heyecanlı idim. Aziz mesleğime u veya bu sebeple sık sık şamarlar inmekte, kendisine ait olmayan bir akım suçlar için- hiç bir tetkike lüzum görülmeden- bir abalı olarak dama ona vurulmakta, ekserisi bir feragat ve fedakârlık timsali olan münesipleri sık sık ve hoyratça incitilmekte idi.

Acaba yine ne elim sahnelerle karşılaşacaktım?..

Size evvelâ kendimi tanıtayım. Otuz beş senelik bir eczacıyım. Bozaz'da bir eczanem var. Gerçi eczane hayatım daha kısadır. Eczacılığın lmi sahasına, yurt içinde ve dışında, yirmi iki yılımı hasrettikten sonra nüç senedir eczane sahibi olarak çalışıyorum.

Bu satırları tamamen şahsî ve idealizmini otuz beş yıldır aynı heyecanla muhafaza ve idame edebilmiş bir meslek müntesiibi olarak karalıyorum. Yazılarımı okutmakla verdiğim külfeti size karşı duyduğum içten akınlığın samimiyet ve safiyetine bağışlamanızı bilhassa istirham edeceğim.

Kıymetli Haldun bey. Siz eczacılığın cemiyet içindeki mevkiinin hemmiyetini sezen ve tetkik lüzumunu hisseden ilk yazarınız. Mesle- e nufuz edince de (İmparatorlukları yıkıp eczaneyi - hele temelinde

bulunuyorsa - ayakta bırakacak kadar tebcile lâyük bir müessese benimsemiş bulunuyorsunuz.

ymetli eserinizde gayri meşru kazanç sahiplerinin şımarık gaddarmekliklerin maziye bağılığı, züppeliğın iğrenç yapmacıkları, hattek kahkaha ile siyaset oyunlarının gülünçlüğü, uyuşturucu zehir lâlarının zavallılığı ustaca ve çok nefis bir surette kombine edilalunuyor. Hele inkilâplara karşı son zamanlarda gösterdiğimiz lâk, bir meczubun şahsında öyle haykıran bir izdirap olmuş ki insan düğümlenmeden tekrar o sahneyi tahayyül edemiyor. O biçarenin, in beyin göğsünde teskin edilmesi beni ayrıca hıçkıra hıçkıra ağ-

u kadar çeşitli şahsiyetleri bir araya toplamak için eczaneden daha sip bir vasat olamazdı. Bunu görmüş ve bulmuş olmak ve bütün rı güldüren, düşündüren, ağlatan sahneler halinde terkip edip orcoymuş bulunmak, size hudutsuz takdir ve tebriklerin arzı için kâfi beb teşkil etmektedir.

iyesiniz vesilesile müntesibi bulunmakla müftehir bulunduğum nesleğime tam ve mükemmel bir surette nufuzunuz ayrı bir kıymet ahiyet taşımakta ve bize meslek dışında bir hemderd kazandırmış maktadır. Hakikaten, bize daima dert dökülür; kendi derdimizi oran olmaz. Dertli ile hemdert olmanın, izdirapları teskin etmenin, emiyetlere hörmet etmenin ulvî hazzıdır ki bizleri Sadettin beyiniz bu mesleğın bütün külfetlerine kulak asmaz bir hale getirmektedir.

) günlerde muhtelif bölgelerden gelmiş olan arkadaşlarla mesleki nlarımızın son revizyonunu yapıyorduk. Piyesi onlara da gösterme işünüyordum. Diğer taraftan piyesi ilk günlerinde seyretmiş olan, umuz doçentlerinden K. C. Güven arkadaşımız da telefonla eseri gögörmediğimi sormuş ve piyesi Eczacı Okulu talebelerine göstermek sunu izhar etmişti. Kararlaştırdığımız bir akşam yüz kadar talebe eleğe arkadaşlar piyesi tekrar seyrettik.

şalondan ayılırken bu müsbet tesiri bütün seyredenlerde görmek kündü. Haftalık bir mecmuada piyese ait bir tenkit yazısından aşaxi paragrafı da almadan geçemeyeceğim:

'Sadettin Bey bu eczanenin idealist sahibi, bütün o sahilin dert orhazır ilâç satmayı zillet sayan klasik eczacı tipinin son örneklerin biri. Para pul düşünmeyerı, onun için de yakasını borçtan kurtara-

mayan tok gözlü, tok sözlü, altın kalpli bir insandır. Vaka, para canlısı mal sahibinin Sadettin beyi otuz beş yıldır işlettiği bu eczaneden çıkarmaya kalkmasından ibarettir, denilebilir. Mal sahibine karşı bütün köy Sadettin beyin etrafında kale kesilmiştir. Ama mal sahibi de boş durmamıştır. Sadettin beyin bütün borç senetlerini toplamış, onu bunlarla taziyek ederek, her çareye baş vurarak çıkmaya zorlamaktadır İlâh.”

Bu güzel eseri görmeyi bütün meslekdaşlarıma tavsiye ederken rejisörünü, küçüğü büyüğü olmayan bütün rollerdeki kıymetli sanatkarları, bilhassa el sürülmemiş ve şimdiye kadar gözden kaçmış, eczane gibi cemiyet içinde çok enteresan bir müesseseyi mevzu olarak alıp muvaffak bir eser meydana çıkaran kıymetli yazarını mecmuamızda da candan tebrik ederim.